

MILJÖUTSKOTTETS UTLÅTANDE 33/2005 rd

Regeringens proposition om statsbudgeten för 2006

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 22 september 2005 regeringens proposition om statsbudgeten för 2006 (RP 119/2005 rd) till finansutskottet för beredning.

Miljöutskottet har med stöd av 38 § 3 mom. riksdagens arbetsordning beslutat lämna ett utlåtande om budgetpropositionen som gäller utskottets behörighetsområde till finansutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- budgetråd Pekka Pelkonen och konsultativ tjänsteman Leo Parkkonen, finansministeriet
- lantbruksråd Taina Vesanto, miljööverinspektör Heikki Granholm, överinspektör Tarja Haaranen, överinspektör Anna Rakemaa och vattenöverinspektör Leena Westerholm, jord- och skogsbruksministeriet
- trafikråd Raisa Valli, kommunikationsministeriet
- industriråd Sirkka Vilkkamo och överinspektör Nina Broadstreet, handels- och industriministeriet
- utvecklingsdirektör Markku Tahvanainen, byggnadsråd Erkki Laitinen, konsultativ tjänsteman Seppo Sarkkinen, projektchef Mikko Kuusinen, överingenjör Jorma Kaloinen, överingenjör Jukka Vuontela och överinspektör Rainer Lahti, miljöministeriet

- programdirektör Mikael Hildén, överingenjör Erkki Santala och planeringsingenjör Outi Pyy, Finlands miljöcentral
- teknologidirektör Martti Äijälä, Teknologiska utvecklingscentralen
- forskarprofessor Kai Sipilä, VTT
- direktör Leena Saviranta, Nylands miljöcentral
- överdirektör Teuvo Ijäs, Statens bostadsfond
- forskare Paula Horne, Skogsforskningsinstitutet
- kommundirektör Ari Kinnunen, Lestijärvi kommun
- utvecklingsdirektör Juha-Pekka Kekäläinen och branschdirektör Kimmo Rahkamo, Neste Oil Abp
- regionchef Jouni Jurmu och regionchef Kari Raunismaa, Pellettilämpö Oy
- branschdirektör Juhani Hakkarainen, Vapo Oy
- verkställande direktör Antti Ala-Talkkari, Veljekset Ala-Talkkari
- ombudsman Aija Tasa, Asuntokiinteistö- ja rakennuttajaliitto ASRA ry
- direktör Matti Piirainen, 4H-liitto
- stiftelsechef Kimmo Harra, OKKA-säätiö
- styrelseordförande Juhani Malkamäki, Lämpöpumppuyhdistys ry
- direktör Markku Tornberg, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- generalsekreterare Jukka Luttinen, Förbundet för ungdomsbostäder

- direktör Hannu Salokorpi, Penningautomatföreningen
- verkställande direktör Ulla-Mari Karhu, Finlands studieboendestäder Ab
- specialmedarbetare Eero Hiltunen och miljöexpert Vesa Valpasvuo, Finlands Kommunförbund
- energiexpert Tuuli Kaskinen och naturvårdssekreterare Tapani Veistola, Finlands naturskyddsförbund rf
- ombudsman Petri Kaukiainen, Finlands Scouter
- ordförande Johanna Teiskonen, Finska Pelletsenergiföreningen rf
- styrelseordförande Merike Niitepold och styrelseledamot Sanna Koskinen, Sällskapet för Miljöfostran i Finland rf
- generalsekreterare Anne Viita, Vuokralaisten Keskusliitto ry.

Dessutom har utskottet fått skriftliga utlåtanden från miljöministeriet, kommunikationsministeriet, Helsingfors stad och Förbundet för Studentföreningar vid Yrkeshögskolorna i Finland.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Miljöutskottet har i sitt utlåtande behandlat fem viktiga frågor, nämligen främjande av boendet, skydd av Finska viken och Östersjön, främjande av användning av förnybar energi och skogsskydd. Dessutom har utskottet kort behandlat avfallsskatt, miljöfostran och vård av byggnadsarvet.

1. Främjande av boendet

Allmänt

Den låga räntenivån och de bättre lånevillkoren har bidragit till att efterfrågan på bostadslån och ägarbostäder har varit kraftig. Det har uppstått balans på hyresbostadsmarknaden och hyresbostadskoerna har blivit kortare. Man väntar sig att 2006 inleds byggandet av cirka 6 500 bostäder med arava-, räntestöds- och borgenslån. Vid behov ökas fullmakterna i tilläggsbudgeten så att det i enlighet med regeringsprogrammet blir möjligt att bygga högst 10 000 bostäder. Det bedöms emellertid att produktionen kommer att stanna vid cirka 6 500 bostäder. Således är bevilningsfullmakten för statens bostadsfond på 790 miljoner euro, varav 205 miljoner euro får vara aravalån, tillräcklig. Det är viktigt att nivån på den sociala bostadsproduktionen inte sänks eftersom det för tillfället relativt goda läget på

bostadsmarknaden snabbt kan förändras, till exempel om räntenivån stiger.

Utskottet ser prisutvecklingen på bostäder som oroväckande trots att det allmänna bostadsläget är rätt bra. Prisen stiger i synnerhet därför att efterfrågan på tomter är större än utbudet, vilket har lett till att markpriset har stigit i genomsnitt 17 % i året. Det är också ett problem att byggandet inte kommer i gång på planlagda tomter på grund av att kostnaderna för att bygga kommunalteknik är så höga. Höga byggkostnader uppmuntrar inte till allmännyttig hyresbostadsproduktion. Tillräcklig produktion av hyresbostäder till rimligt pris är också en förutsättning för att arbetsmarknaden ska fungera. Service sektorn sysselsätter till exempel ett stort antal unga arbetstagare med låga inkomster och det måste finnas hyresbostäder till överkomliga priser på rimligt avstånd från arbetsplatserna för dem.

I samband med behandlingen av budgetpropositionen har regeringen beslutat om åtgärder i syfte att främja tomtutbudet. Utskottet påpekar att tomtutbudet kan ökas genom försäljning av områden som ägs av staten eller dess bolag för rimligt pris till bostadsproduktion.

Bostadsmarknaden har generellt sett utvecklats bra men den har i hög grad differentierats regionalt. I de kommuner där antalet invånare och arbetsplatser minskar medför en avtagande efterfrågan på bostäder ekonomiska problem. Ut-

skottet anser att det är bra att arbeta för att förebygga uppkomsten av problem i kommuner och allmännyttiga samfund. Nya stödformer som tas i bruk är partiell efterskänkning av lån i samband med befrielse från nyttjandebegränsningar och rivningsbidrag.

Understöd för reparation av bostäder och energiunderstöd

För understöd för reparation av bostäder och energistöd anvisas 70 miljoner euro. I samband med budgetpropositionen har regeringen också överlämnat en proposition med förslag till lag om understöd för reparation av bostäder, energiunderstöd och understöd för sanitära olägenheter. Lagen ska ersätta de gällande lagarna 1021/2002 och 1031/1998 enligt vilka understöden har betalats av medlen i statens bostadsfond. Avsikten är att understöden ska överföras för utbetalning av medel som reserveras för ändamålet i statsbudgeten. Dessutom kan understöd beviljas för att ordna bostadsförhållandena för familjer som på grund av sanitära olägenheter i bostaden råkat i ekonomiska svårigheter. Utskottet menar att det är bra att understöd i de svåraste fallen också kan beviljas för byggande och anskaffning av bostad. Utskottet betonar att det i fortsättningen måste satsas mer på att trygga kvaliteten i byggandet i syfte att förebygga sanitära olägenheter som beror på felaktigt utfört byggnads- och reparationsarbete.

Enligt en utredning till utskottet har det i år lämnats in flera ansökningar för hissunderstöd än det har varit möjligt att bevilja. Man har i flera kommuner utrett möjligheterna att installera hissar och nu när utredningarna är slutförda har det blivit aktuellt att genomföra projekten. Enligt utskottet är det viktigt att anslaget är tillräckligt stort så att understödet inte uteblir på grund av den långa beredningstiden. Hissen behövs i många fall för att göra det möjligt för äldre att bo kvar hemma så länge som möjligt och ger en inbesparing som är många gånger större än understödet.

Utskottet noterar att det 2004 under moment 35.30.55 har anvisats anslag för understöd som beviljas på sociala grunder för reparation av bo-

städer för äldre och handikappade (ca 10 miljoner euro), för installation och reparation av hissar och avlägsnande av rörelsehinder (ca 26,5 miljoner euro), för att undanröja sanitära olägenheter på sociala grunder (ca 0,5 miljoner euro), för att främja planmässiga reparationer av bostäder (ca 8 miljoner euro) och energiunderstöd för flervånings- och radhus (ca 14,5 miljoner euro). Dessutom anvisades 3 miljoner euro för fastighetsvisa system för hushållsavloppsvatten 2005.

Utskottet konstaterar att dessa frågor kommer att behandlas i samband med behandlingen av energi- och klimatstrategin men i denna budget bör beslut fattas om att utvidga reparations- och energiunderstödet till att också gälla egna hemshus. Om det inte finns politiska beslut leder det till störningar på marknaden. Investeringar för övergång till användning av förnybar energi görs inte när besluten om eventuella energistöd och andra stöd låter vänta på sig. I Finland använder ungefär 50 000 småhus jordvärme- och luftvärmepumpar. I Sverige är motsvarande siffra 500 000. I Finland uppvärms cirka 4 000 småhus med anordningar för träpellet, i Sverige cirka 100 000. Genom att stöda en övergång till förnybar energi skapar man samtidigt en hemmamarknad för teknologin och stöder därigenom också forskningen, produktutvecklingen och exporten inom branschen. Sakkunniga har framhållit att investeringsstöd för att ändra uppvärmningssystemen i småhus kan vara ett kostnadseffektivt sätt att nå de eftersträlvade förändringarna och reducera utsläppen. Utskottet påpekar emellertid i detta sammanhang att man samtidigt måste se till att det finns adekvata utsläppsbestämmelser och standard för anordningarna. Med tanke på miljöhälsan är det viktigt att främja teknologiprojekt som syftar till att minska de partikelutsläpp som uppstår av att bränna trä i små eldstäder. När systemet för energiunderstöd för småhus ses över bör ombyggnad som förbättrar oljecisternernas miljösäkerhet vägas in i systemet.

Samtidigt konstaterar utskottet att momentindelningen bör ses över eftersom understöd av mycket olika slag betalas från samma moment,

till exempel reparations- och energiunderstöd och dessutom hissunderstöd, understöd för sanitära olägenheter och understöd som beviljas på sociala grunder för ombyggnad av hushållsavloppsvattensystemen.

Med stöd av det ovan anförda anser utskottet att reparations- och energiunderstödet bör utvidgas till att också gälla småhus. Tilläggsanslagsbehovet är 10 miljoner euro.

Understöd för grupper med särskilda behov

Produktion och uthyrning av hyresbostäder för grupper med särskilda behov är inte lockande för den bostadsproduktion som sker på marknadsvillkor, eftersom dessa ofta medför merkostnader när det gäller byggande, disponent och fastighetsskötsel, och de boende inte har några ekonomiska möjligheter att stå för dessa kostnader. Trots att utvecklingen på bostadsmarknaden överlag är positiv bör specialgruppers boende fortfarande stödas. Regeringen föreslår att det sammanlagt beviljas högst 40 miljoner euro för understöd enligt lagen om understöd för förbättring av bostadsförhållandena för grupper med särskilda behov (1281/2004). Statens bostadsfond har fördelat understödsfullmakter för 2005 sammanlagt 44,4 miljoner euro. Avsikten var att med denna summa understöda byggandet av 1 650 bostäder, reparation av 1 350 bostäder och anskaffning av 180 bostäder. Utskottet konstaterar med tillfredsställelse att bostadsproduktionen har kommit i gång snabbt. Ett stort antal ansökningar om investeringsbidrag har lämnats in till statens bostadsfond och ungefär 90 projekt har redan beviljats bidrag. Bidragen gäller ungefär 2 200 bostäder inom nyproduktionen, ungefär 1 500 bostäder inom ombyggnaden och ungefär 250 bostäder inom anskaffningen. Sammanlagt har över 60 miljoner euro redan reserverats för investeringsbidrag. Med stöd av det ovan anförda och sitt betänkande om regeringens proposition med förslag till lag om understöd för främjande av bostadsförhållandena för specialgrupper samt till lagar som har samband med den (MiUB 18/2004 rd) och riksdagens uttalande som godkändes utifrån uttalandet i betänkandet (RSv 194/2004 rd) om höjning av understöds-

fullmakten vid behov *föreslår utskottet att fullmakten höjs med 5 miljoner euro.*

Det är särskilt problematiskt att penningautomatföreningen av konkurrensträttsliga orsaker inte längre stöder byggandet av servicebostäder, vilket enligt utskottet har gjort det svårare att förbättra boendeförhållandena för grupper med särskilda behov. Därför är det enligt utskottet positivt att åtgärder vidtagits för att se över koordineringen och samarbetet mellan bostadsfonden och penningautomatföreningen i fråga om finansieringen. Utgångspunkten har varit att bostadsfondens understöd främst riktas till sådana kommunala projekt som penningautomatföreningen inte kan understöda. Det är också viktigt att penningautomatföreningen utöver investeringar i stödbostäder också understöder stödverksamhet som ingår i boendet. Understöden får inte leda till social segregation, dvs. att det uppstår områden med bostäder enbart för specialgrupper. Av ovan nämnda orsaker finner utskottet det mycket viktigt att man noggrant följer med hur understödssystemet fungerar.

Bostadsbidrag

I budgetpropositionen föreslås 433,5 miljoner euro till allmänt bostadsbidrag, 317 miljoner euro till bostadsbidrag för pensionstagare och 250 miljoner euro till bostadstillägg för studerande. Utskottet anser att det är bra att bostadstillägget för studerande höjs. I framtiden bör emellertid bostadsbidragssystemets struktur ses över. Utskottet skyndar på åtgärder för att göra bostadsbidraget för studerande gällande året runt, det vill säga att bidrag också ska beviljas på sommaren, och en strukturell reform av det allmänna bostadsbidraget för att systemet inte ska styra efterfrågan till små bostäder, där den redan av andra orsaker är större än efterfrågan på stora bostäder. Man bör också utreda möjligheterna att höja understödet för specialgrupper för studentbostäder som är 5 procent. Det stora antalet tomma bostäder höjer också kostnaderna för studentbostäderna. Bostäderna står tomma bland annat därför att de reserveras för internationella utbytesstuderande som behöver bostad. Omsätt-

ningen är också exceptionellt stor i studentbostäderna och därför är de inte fullt utnyttjade.

2. Skydd av Finska viken och Östersjön

Utskottet har utifrån skydd av Östersjön behandlat moment 35.10.27 (bekämpning av miljöskador) och 35.10.77 (miljövårdsarbeten), kapitel 30.50 (vattenhushållning) och momentet för understöd för reparationsverksamhet 35.30.55 till den del det gäller verkställigheten av förordningen om behandling av hushållsavloppsvatten. Utskottet ser allvarligt på de knappa resurserna både för att upprätthålla och utveckla oljebekämpningsberedskapen och förbättra avloppsvattenförsörjningen på glesbygden. Regeringen har satsat på att höja oljebekämpningsberedskapen men situationen kan inte ännu anses vara tillfredsställande, menar utskottet. Olje- och kemikalietransporterna på Finska viken ökar hela tiden och gränsen på 200 miljoner ton kommer uppskattningsvis att överskridas redan före 2010. Olycksriskerna i området ökar i samma takt. Utskottet skyndar på anskaffning av en kombibrytare som lämpar sig för olje- och kemikaliebekämpning till rimliga kostnader och ett kunskapscentrum för oljebekämpning.

Miljövårdsarbeten

I budgetpropositionen föreslås 10 miljoner euro för miljövårdsarbeten men anslaget sänks enligt planerna till 7,5 miljoner euro 2007. Anslagen är alldeles otillräckliga också på nuvarande nivå bland annat därför att de också används till finansiering av överföringsledningsprojekt och för sanering av kontaminerade markområden, där det fortfarande råder brist på medel. Utskottet påpekar att regeringen framöver bör överväga en ny momentindelning som bättre säkerställer insyn i finansieringsobjekten. Anslaget för miljövårdsarbeten är mycket väl motiverat både med tanke på miljömålen för vattenskydd på glesbygden och på grund av dess sysselsättande effekter. För sanering av kontaminerade markområden föreslås 2,5 miljoner euro. Enligt utredning till utskottet är det omedelbara behovet emellertid minst 3,5 miljoner euro. Utskottet vill

påminna om att det finns cirka 18 000 kontaminerade markområden och kostnaderna för sanering under de närmaste 20 åren uppskattas uppgå till 1—2 miljarder euro. Kommunernas ekonomiska situation försämrats ytterligare av att anslagen för främjande av miljöskydd, som gynnar kommunerna, är otillräckliga och till och med minskar.

Enligt utredning till utskottet behövs medel för finansiering av minst 30 överföringsledningsprojekt. Om de genomförs tar de i anspråk hela anslaget. Överföringsledningarna ansluter kommunernas avloppsvattenshantering till större enheter som är effektivare och säkrare. Samtidigt kan kommunerna lägga ner gamla mindre effektiva rengöringsverk och till och med helt frigöra omfattande vattenområden från avloppsvattensbelastningen från samhällena. Överföringsledningarna bidrar också till att avloppsvattenhanteringen i glesbygderna kan skötas på behörigt sätt i enlighet med förordningen om behandling av hushållsavloppsvatten. Minskning av den belastning som avloppsvattnet från glesbebyggelsen förorsakar bidrar till att målen för skydd av Östersjön nås. I samband med överföringsledningarna byggs också ofta en förbindelsevattenledning som tjänar kommunernas vattenanskaffning.

Med stöd av det ovan anförda finner utskottet det nödvändigt att momentet för miljövårdsarbeten ökas med ett tilläggsanslag på 4 miljoner euro.

Verkställighet av förordningen om behandling av hushållsavloppsvatten

I budgetpropositionen föreslås under moment 35.10.63 anslag till betalning av understöd för vattenvårdsåtgärder i samhällena och på glesbygden i syfte att genomföra målen för programmet för skydd av Östersjön och övriga mål som uppställts för vattenvården. Syftet är framför allt att avlägsna näringsämnen ur kommunalt avloppsvatten och verkställa statsrådets förordning om behandling av hushållsavloppsvatten i områden utanför vattenverkens avloppsnät (542/2003). Enligt förordningen om hushållsavloppsvatten ska ett avloppssystem som uppfyll-

ler kraven byggas vid nybyggnation, och i fråga om gamla fastigheter förutsätter bestämmelserna att systemet uppfyller kraven före utgången av 2013. Verkställigheten har stor betydelse för vattenvården eftersom eutrofieringen av vattendragen fortfarande i hög grad beror på näringsbelastningen orsakad av fastigheter som inte är anslutna till vattentjänstverkens avloppssystem.

För att kostnaderna inte ska bli för stora i relation till fastighetsägarens betalningsförmåga är det viktigt att det åtminstone under en övergångsperiod också finns ett finansieringsbidragssystem. I syfte att verkställa förordningen om behandling av hushållsavloppsvatten har vattentjänstunderstöd beviljats både under moment 35.30.55 för understöd för reparationsverksamhet och momenten 35.10.63 och 30.50.31. Understödssystemet har emellertid just kommit i gång och anslaget under moment 35.10.63 har minskat från 2,75 miljoner euro till 1,75 miljoner euro, samtidigt som det också av andra orsaker ligger ett kostnadstryck på moment 35.30.55. Utskottet understryker att man för att säkerställa verkställigheten av förordningen om behandling av hushållsavloppsvatten bör trygga ett fungerande och degressivt understöds- och bidragssystem. Informationen om de åtgärder som krävs för verkställigheten av förordningen måste bli effektivare eftersom bristen på information delvis har bidragit till att införandet av de nya systemen har gått så långsamt.

Miljöstöd för jordbruket

Utskottet framhåller att miljöstöd för jordbruket har en betydande inverkan också på vattenvården på glesbygden. Miljöstödet för jordbruket bör utvecklas till ett effektivare instrument i miljövården.

Den nordliga dimensionen

Utskottet noterar att regeringen föreslår att anslaget för främjande av miljösamarbete i länder i Finlands närområden (35.10.67) minskas med 800 000 euro. Detta är inte motiverat eftersom ett av Finlands viktigaste mål under EU-ordförandeskapet är att främja den nordliga dimensionen. Miljöfrågorna har en mycket viktig roll

inom den nordliga dimensionen. Riksdagen har i flera sammanhang framhållit att Finland måste ha kapacitet att öka sina finansiella satsningar på partnerskapen inom den nordliga dimensionen (StoUU 2/2005 rd). Finland har till exempel satsat 12 miljoner euro på miljöpartnerskapet och i gengäld fått totalt 2 miljarder euro i anslag för projekt med direkta effekter för Finska viken och Östersjön och för finländarnas livsmiljö. Utskottet understryker behovet att utveckla samarbetet inom utbildning och forskning, som bland annat bedrivs vid forskningscentret för den nordliga dimensionen i Villmanstrand.

I budgetpropositionen föreslås 23 miljoner euro under utrikesministeriets moment för när-områdessamarbete (24.50.66). Av anslaget föreslås 6,4 miljoner euro för miljöprojekt. Också detta är en minskning.

Med stöd av det ovan anförda föreslår utskottet att moment 35.10.67 ökas med ett tilläggsanslag på 800 000 euro för att främja miljösamarbetet inom den nordliga dimensionen.

Övrigt

Utskottet påpekar vidare att behovet av anslag för vattenhushållning ökar på grund av de exceptionella väderförhållandena som förorsakas av klimatförändringen. När störtregnen blir allt vanligare måste det finnas bättre beredskap för översvämningar och behovet av att restaurera och istandsätta vattendrag ökar. Statsstödda vattenförsörjningsprojekt bidrar till att avloppsvattenförsörjningen på glesbygden förbättras eftersom staten i samband med dessa projekt alltid försäkras sig om att också avloppsvattenförsörjningen fungerar.

3. Naturvård och skogsskydd

Att stoppa utarmningen av den biologiska mångfalden fram till 2010 är ett viktigt mål som Finland har bundit sig vid genom Johannesburg-handlingsprogrammet och EU:s sjätte miljöprogram. Det nationella biodiversitetsprogrammet har främjat tryggheten av naturens mångfald, men alla mål för programmet har inte uppnåtts. Arbetet för dessa mål har försvårats bland annat

av brist på resurser och det faktum att man inte har fäst någon större uppmärksamhet vid uppmuntran till åtgärder. Försöken inom ramen för Metso-programmet, som initierats för att bevara biodiversiteten i skogarna i södra Finland, har visat att de nya skyddsmetoderna som baserar sig på frivillighet har varit effektiva och har också accepterats av markägarna. Ur denna synvinkel kan det inte anses vara motiverat att anslaget under moment 35.20.22 minskar.

Utskottet framhåller att för att målet ska nås måste kostnadseffektiva, socialt acceptabla medel tas i bruk. Enligt en bedömning som ingår i Finlands biodiversitetsprogram är skogsarterna fortfarande hotade om inte effektivare åtgärder vidtas. Utskottet ser det som viktigt att finansieringsprogrammet för naturskyddet genomförs enligt planerad tidtabell och att ett skyddssystem med sporrande inslag utvecklas och användningen av lättare skyddsmetoder aktivt främjas. *Utskottet anser det nödvändigt att anslaget för naturvård under moment 35.20.22 ökas med 2 miljoner euro för att nå målen.*

Utskottet fäster också uppmärksamheten på behovet att sköta underhållet av informationsstigarna i skyddsområdena och infrastrukturen i samband med dem. Lokalt har åtgärderna även sysselsättande effekter.

4. Främjande av miljöteknologi och förnybar energi

Utskottet har behandlat moment 32.20.83, 32.60.27, 32.60.40 och 32.60.50 med utgångspunkt i klimatförändringen. De här momenten är det viktigaste instrumentet då det gäller att främja miljöteknologi och användningen av förnybar energi och dessutom sammanfaller de med miljöministeriets ansvarsområde.

Världsmarknaden för miljöteknik växer med över 10 procent per år och har ett värde av ca 550 miljarder euro. Investeringarna i miljöteknik har redan nu uppfyllt de allmänna förväntningarna på avkastning. Det finns tillgång till avancerad miljöteknik och miljökompetens och potentialen för nytt entreprenörskap i branschen bedöms som betydande. Men vi har inte lyckats utnyttja

de möjligheter som en växande marknad och vår position i utvecklingens framkant har skapat för att exportera miljöteknik. Enligt utredning till utskottet har sysselsättningen i miljöteknikbranschen hos oss inte ökat ett dugg 1998—2003. Det finns uppskattningsvis 1 300 företag i branschen med en total omsättning på ca 4,5 miljarder euro. Den senaste tidens utveckling är oroväckande med tanke på företagens obetydliga tillväxt, de få nyetableringarna och företagens minskade satsning på forskning och utveckling. Företagsfinansieringen bör målmedvetet främjas genom stöd för pilotprojekt och referensorgan.

Utskottet anser att det är bra att regeringen i den andra tilläggsbudgetpropositionen föreslår 9,6 miljoner euro under moment 32.60.41 för byggande av fyra nya stora försöksanläggningar som företräder ny energiteknologi. Utskottet påpekar att stödpolitiken bör vara mera långsiktig och anslagen för demonstrationsanläggningar i framtiden ingå i den egentliga budgeten. För att främja uppkomsten av nya teknologiprojekt behövs tydliga, långsiktiga linjer som aktörerna kan utgå ifrån när de gör sina lönsamhetsberäkningar och investeringsbeslut.

Främjande av användningen av biobränsle i trafiken

Utskottet har behandlat behovet att främja biobränsle med utgångspunkt i klimatförändringen och konstaterar att finansieringen av forskning och produktutveckling i fråga om biobränsle i trafiken bör ses över.

Användningen av biobränsle är för tillfället inte lika kostnadseffektiv i trafiken som den är då det gäller produktion av elektricitet och värme. Den nya tekniken och det stigande oljepriset kan emellertid snabbt förändra situationen. Det tar 5—10 år att utveckla nya biobränslen för kommersiell användning och den nya teknologin ännu längre. Man beräknar att biobränslen i stor skala kan introduceras på marknaden 2015—2025 och oljeproduktionen beräknas börja minska 2010—2015, vilket antagligen höjer priset. Det väsentliga är att dra upp strategiska riktlinjer för miljö, trafik och energi och att för-

ena de aktörer som kan genomföra hela kedjan och dela på investeringsriskerna.

Utskottet finner det viktigt att Finland också i framtiden kan utnyttja sin teknologiska kompetens. Därför måste man snabbt utreda möjligheterna att producera biobränsle i Finland och att utveckla tillverkningstekniken. Enligt utskottet bör produktion och användning av biobränsle i fortsättningen ges mer resurser.

5. Övriga ståndpunkter

Helhetsutredning av avfallsskattesystemet

Miljöutskottet påpekar igen en gång att avsikten var att intäkterna av avfallsskatten används för att sanera kontaminerade markområden och nedlagda soptippar, men det har inte gjorts, och anslagen är fortfarande mycket knappa. I budgetpropositionen beräknas intäkterna av avfallsskatten stiga från 53 miljoner euro till 58 miljoner euro. Utskottet skyndar på genomförandet av en helhetsutredning av avfallsskattesystemet. I samband med verkställigheten av producentansvaret för avfall från elektriska och elektroniska produkter har det visat sig att skrot, åtminstone i enskilda fall i strid med avsikten enligt bestämmelserna, har deponerats på skattefria privata avstjälningsplatser och inte i materialåtervinningen. Utskottet framhåller att det utan dröjsmål bör utredas huruvida avfallsskattens tillämpningsområde kan utvidgas och huruvida miljöstyrningen är tillräckligt effektiv i fråga om de privata avstjälningsplatserna inom industrin.

Vissa understöd

Utskottet konstaterar med tillfredsställelse att regeringen föreslår att anslaget för vissa understöd under moment 35.99.65 ökas med 2 miljoner euro. Anslaget får användas till betalning av understöd bland annat till riksomfattande naturskydds- och miljöorganisationer till stödjande av sådan nationellt betydande verksamhet av projektnatur som främjar miljöfostran och miljöupplysning. Utskottet understryker hur viktigt det är att stödja miljöfostran och att utvidga ar-

betet till alla utbildningsstadier i syfte att ändra på konsumtionsvanorna på det sätt en hållbar utveckling förutsätter och för att åstadkomma förändringar i attityderna. Till exempel för att nå målet att förebygga uppkomsten av avfall måste i sista hand den enskilda konsumentens attityder förändras.

Enligt utskottet är det också bra att resurser riktas till avfallshanteringen i skärgården för utbyggnad av ett nätverk för tömning av septiktankar som är nödvändiga för båtfolket. Det är också viktigt att anslaget för understöd till miljöorganisationerna ökas. Utskottet menar att den nuvarande nivån bör bevaras också i framtiden.

Understöd för vård av byggnadsarvet

Utskottet ser det också som positivt att anslaget för understöd för vård av byggnadsarvet (35.20.64) ökas till 2,35 miljoner euro. Understödet uppmuntrar privata ägare att skydda byggnadsarvet och är nödvändigt för att målen för byggnadsarvsstrategin ska nås.

Utlåtande

Miljöutskottet föreslår finansutskottet att i budgeten för 2006

tas in ett tilläggsanslag på 10 miljoner euro till understöd för reparationsverksamhet och energiunderstöd (35.30.55) och användningen av understödet utvidgas till att också gälla småhus,

ökas fullmakten att bevilja understöd i enlighet med lagen om förbättring av bostadsförhållandena för grupper med särskilda behov (1281/2004) med 5 miljoner euro (35.30.60),

tas in ett tilläggsanslag på 4 miljoner euro för miljövårdsarbeten (35.10.77),

tas in ett tilläggsanslag på 2 miljoner euro för vissa utgifter för naturvård (35.20.22) för att stoppa utarmningen av naturens mångfald och finansiera skyddsprogrammet för skogarna i södra Finland och

*tas in ett tillägsanslag på 800 000 euro
för främjande av miljösamarbete i län-
der i Finlands närområden (35.10.67)*

*för främjande av miljösamarbetet inom
den nordliga dimensionen.*

Helsingfors den 21 oktober 2005

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Pentti Tiisanen /vänst
vordf. Heidi Hautala /gröna
medl. Christina Gestrin /sv
Susanna Haapoja /cent
Tuomo Hänninen /cent (delvis)
Antti Kaikkonen /cent
Inkeri Kerola /cent
Miapetra Kumpula-Natri /sd (delvis)

Jouko Laxell /saml
Heikki A. Ollila /saml
Eero Reijonen /cent
Säde Tahvanainen /sd
Satu Taiveaho /sd
Unto Valpas /vänst
Ahti Vielma /saml
ers. Esko Ahonen /cent (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Marja Ekroos.